

Stallen bevallen prima

Eddy Teenstra

Sinds begin oktober 1997 maakt het vee gebruik van de nieuwe stallen van het lagekostenbedrijf. Tijdens de massaal bezochte open dagen bleek dat lang niet iedereen overtuigd is van de praktische bruikbaarheid van de stallen. Inmiddels zijn we vier maanden verder en lijkt het allemaal best mee te vallen. Los van wat kinderziekten en kleine aanloopproblemen gaat het prima. Grootste probleem tot nu toe was het vorstvrij houden van de melkstal en het stapelbaar maken van de stalmest. In dit artikel een eerste indruk.

Je zult het wel koud hebben

Volgens Roel Withaar, bedrijfsboer op het lagekostenbedrijf, is dit steevast de eerste opmerking van bezoekers. Toch valt dit wel mee, "Op kou kun je je immers kleden". Helaas is dit wat moeilijker voor een stal. Door de open zijwanden en de plafondloze melkput ging het hier half december niet probleemloos. Bij een temperatuur van -8 en een straffe oost-noordooster wind, die via de binnenkant van het dak zo in de melkstal viel, bevroor zelfs de melkpomp. Na een paar dagen aanmodderen en zorgvuldig aftappen van de leidingen, is op de melkstal een plafond gelegd van isolatieplaten. Ook is de oostelijke kant van de stal ter plaatse van de ligboxen tot zo'n 1,5 meter hoogte dichtgemaakt. De laatste stap is het aanbrengen van windbreekgaas. Overigens zijn het maatregelen waar al geld voor was gereserveerd. Of de extra voorzieningen verdere bevroeringen kunnen voorkomen, moeten we afwachten, want toen alles klaar was vror het niet meer. Withaar hoopt dan ook dat we deze winter nog een periode van minimaal twee weken strenge vorst krijgen.

Ondanks de kou in december is er niets kapot gegaan. Het thermolint rond de waterleidingen, dat beneden +4 °C automatisch in werking treedt, hield de zaak bij het jongvee goed vorstvrij. Ook de ballenbakken in de ligboxenstal bleven vorstvrij. Het enige probleem was de vloer in de mestgangen. Na het schuiven vormde zich hier een dun ijslaagje, waardoor de koeien gingen glijden. Dit is opgelost door tweemaal daags direct na het schuiven een beetje zout te strooien.

Ook de stormen in januari hebben geen schade veroorzaakt. Alles staat er nog. Het enige zwakke punt vormen de ankers waarmee het windbreekgaas aan de grond wordt gehouden. Deze kunnen het gaas, wanneer dit helemaal omhoog is getrokken, niet goed vasthouden. Binnenkort

Tweemaal Lagekostenbedrijf

Iedereen heeft het destijds kunnen lezen of zien en horen. Tijdens de open dagen van het PR eind september 1997 hebben de heer Vogelaar en mevrouw van Vloten-Doting het lagekostenbedrijf op de Waiboerhoeve officieel geopend.

Inmiddels zijn we vier maanden verder en kunnen we uit de toenemende vraag naar excursies opmaken dat velen nieuwsgierig zijn naar het reilen en zeilen van dit nieuwe bedrijf. Daarom wil ik in twee artikelen kort ingaan op de eerste ervaringen met de stallen en de voeding en verzorging van het vee. Hiervoor ga ik in gesprek met de bedrijfsboer van het lagekostenbedrijf, Roel Withaar en zijn plaatsvervanger, Jan van Dieren.

zullen we daarom de fundering hiervan verzwaren met een betonnen voet.

Zij-aan-zij melken

Withaar en zijn plaatsvervanger van Dieren zijn laaiend enthousiast over de 2x5 zij-aan-zijmelkstal. Als grootste voordelen noemen ze de korte looplijnen en het goede overzicht. Uiteraard moesten de koeien wel even wennen. Vooral de eerste koeien gingen in het begin nog wel eens verkeerd om staan, of schoven onvoldoende door. Op dit moment zijn er nog twee koeien die weigeren om als eerste de melkstal in te komen. "Als je die koppen vooraan ziet staan, dan moet je als de donder de put uit omdat ze anders de hele zaak blijven blokkeren", aldus Withaar. De vaarzen lopen zo'n twee weken voor de verwachte kalfdatum mee met de koeien en laten zich daarna probleemloos melken. Ook het aansluiten van de melkstellen gaat probleemloos. Mesten doen de koeien amper in de melkstal. Bovendien is de mest vrij vast, zodat

het weinig spettert. Het geplande spatscherm is daarom nog niet gemonteerd. Hoe dit van de zomer wordt, moeten we afwachten. Van Dieren: “Zo lang het niet nodig is, doen we het niet, want zo kunnen we de nummers op de bellen van de koeien tenminste goed lezen, en dat is toch wel handig tijdens de melkcontrole”.

Mest scheiden moet op de vloer

Vooraf in het begin ging de scheiding van mest en gier moeizaam. Dit had alles te maken met het zoeken naar de juiste hoeveelheid stro die in de boxen gebracht moest worden. Al snel bleek dat 1 kg per box per dag niet voldoende was om de mest stapelbaar te maken. Hierdoor dreef de mest langzaam van de mestplaat af. Dit proces is gestopt door op de plaat extra stro bij te mengen en de hoeveelheid in de boxen op te voeren tot zo'n 2 kg per box per dag. Nu gaat het beter. Overigens heeft ook de overgang naar een structuurrijkere graskuil een positief effect gehad. Wellicht dat we hier bij de voederwinning ook rekening mee moeten gaan houden. Withaar: “Mestscheiding moet op de vloer gebeuren en niet tijdens het schuiven. Hoe vaster de mest, hoe makkelijker de gier er omheen kan”. De mestschuif gaat eens per uur.

Minicamping voor jongvee

Het systeem van de minicamping met de goedkope iglo's en de tentstal bevallen prima. De capaciteit van de tentstal is echter aan de krappe kant. Dit komt deels doordat er tijdens het jaar (nog) een paar geboortepieken zijn (zie kalfpatroon in het volgende artikel). Daarnaast blijkt de melkperiode van de kalveren een probleem. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de kalveren ongeveer een maand in de iglo's zouden blijven. De tentstal bestaat echter slechts uit twee strohokken, zodat de kalfjes dus bij oudere kalfjes komen die al geen melk meer krijgen. Dit is eerst opgelost door de kalveren langer in de iglo's te laten, maar gezien de toenemende mest- en gierproductie is dit geen blijvende oplossing. Daarom is onlangs besloten om de kalveren toch na vier weken over te plaatsen naar de tentstal, waar ze dan individueel hun dagelijkse emmertjes melk krijgen.

Door de huidige geboortepieken is ook het hok van de oudere kalveren te krap. Meer dan vijf dieren moeten er eigenlijk niet in. Hierdoor moesten een paar kalveren al vanaf 10 maanden naar de ligboxenstal verhuizen. Daar lopen ze in één groep met de pinken en de droogstaande koeien.

Dit is uiteraard geen optimale situatie, zodat we ook daar nog naar een oplossing zoeken.


Mijnbanden

Omdat we nog in een overgangsjaar zitten, wordt deze winter nog maar één van de nieuwe kuilplaten door het lagekostenbedrijf gebruikt voor de opslag van snijmaïs. De graskuilen liggen elders. De maïs is gekuild op een plaat van mijnbanden (transportbanden uit de mijnbouw). Dit bevalt goed. “Vooral het aanvegen gaat lekker makkelijk”, aldus Withaar. Alleen de afwatering rond de platen is nog niet optimaal. Hierdoor vormen zich gemakkelijk sporen tijdens het uithalen. Volgend jaar zal blijken in hoeverre dit problemen geeft bij het uitkuilen. Bovendien zal komend voorjaar de afwatering rond de kuilplaten worden aangepast.

Zelfsluitend voerhek overbodig

Een deel van het voerhek van de koeien is bij de bouw zelfsluitend uitgevoerd. Voor de voorraadvoeding is dit niet nodig, maar het zou gemakkelijk zijn als je dieren moest vangen. Withaar: “Wat ons betreft hoeft dit zelfsluitend voerhek niet. We doen er namelijk niks mee. Je zult zien dat op het goeie moment altijd de verkeerde beesten aan dat hek staan. Als we nu een koe apart willen zetten, dan vangen we die gewoon even op als ze melkstal verlaat”.

50 uur per week moet kunnen

Belangrijk uitgangspunt bij het ontwerp en de inrichting van het lagekostenbedrijf was een eenmansbedrijf met een werkweek van gemiddeld zo'n 50 uur per week. Uit de tijdregistratie blijkt dat dit in november 57 en in december 51 uur was. Als we ervan uitgaan dat een deel van de overschrijding nog is toe te schrijven aan wat aanloopprobleempjes, dan lijkt 50 uur dus haalbaar. Zowel Withaar als van Dieren betwijfelen echter of dit ook in de zomer haalbaar is, zeker als ze zelf moeten maaien en schudden. 

Korte looplijnen en een goed overzicht in de zij-aan-zijmelstal.

